

Onderzoek verleden Chroom-6 NS
Fase 1: analyse beschikbare documentatie

**Beschrijving WP8: Normen, regelgeving en
arbeidsomstandigheden¹**

Auteur:
Ric van Poll (RIVM)

Duur van WP8:
Ca. 7 maanden

Inhoud:

1.	Algemene inleiding.....	3
1.1	<i>Organisatie van het onderzoek</i>	3
1.2	<i>Onderzoeksvragen</i>	4
1.3	<i>Uitvoering van het onderzoek</i>	4
2.	Doel van WP8.2.....	6
3.	Onderzoeksvragen van WP8.2.....	6
4.	Methode.....	6
5.	Producten en tijdsplanning.....	7
6.	Vorbereidende activiteiten.....	8
7.	Interactie met andere WP's.....	8
8.	Beschrijving onderzoeksteam WP8.2.....	8
9.	Begroting WP8.2.....	10
	BIJLAGE I: Beschrijving consortium en werkpakketten.....	11
	BIJLAGE II: Werkpakketten uit het onderzoek voor Defensie.....	12
	BIJLAGE III: Overzicht producten in fase 1 van het onderzoek.....	13
	BIJLAGE IV: Voorbeeld invoerschema ten behoeve van beantwoording van de onderzoeksvragen.....	14
	BIJLAGE V: Voorbeeld beoordelingskader.....	15

¹ Dit onderzoek vindt plaats in de onderzoeksstructuur die is ingericht voor het onderzoek "Gezondheidsonderzoek gebruik gevaarlijke stoffen bij Defensie; POMS, chroom-6 en CARC". Voor de eenduidigheid binnen die onderzoeksstructuur is afgesproken de daarbij gehanteerde nummering ook te hanteren voor het onderzoek voor het "Onderzoek verleden Chroom-6 NS". Een overzicht van de werkpakketten en bijbehorende nummering is gegeven in Bijlage 1.

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11

F 030 274 29 71

info@rivm.nl

Datum

November 2017

Ons kenmerk

Behandeld door

Ric van Poll

DMG

T +31 (0)30 274 43 89

F +31 (0)6 50 63 43 69

ric.van.poll@rivm.nl

Bijlagen

1. Algemene inleiding

1.1 **Organisatie van het onderzoek**

De NS heeft aan het RIVM gevraagd om een plan op te stellen voor een onderzoek naar de mogelijke effecten van het werken met chroomhoudende verf op de gezondheid van (ex-) medewerkers van de NS. Chroomhoudende verf is gebruikt om materieel en onderdelen te behandelen tegen corrosie.

Chroomhoudende verf is op een aantal onderhouds- en revisielocaties van de NS gebruikt. Op dit moment bestaat geen compleet beeld van welke locaties dit waren, hoeveel (ex-)medewerkers met chroomhoudende verf gewerkt hebben, en in welke periode chroomhoudende verf is gebruikt. Om daar meer zicht op te krijgen, heeft de NS documenten verzameld uit de archieven van de verschillende onderhouds- en revisielocaties. Ca. 1300 documenten bevatten informatie die relevant kan zijn om blootstelling aan chroomhoudende verf te schatten, of om te beoordelen welke beschermingsmaatregelen zijn getroffen en hoe regels over het werken met chroomhoudende verf zijn nageleefd.

Het onderzoek zal uit twee fasen bestaan. In fase 1 wordt de beschikbare documentatie van de NS geanalyseerd. Deze analyse geeft zicht op de afbakening van het onderzoek m.b.t. het aantal locaties en de tijdperiode waarin chroomhoudende verf gebruikt is. Daarnaast maakt de analyse duidelijk welke vragen met de informatie uit de documentatie beantwoord kunnen worden, en voor welke vragen aanvullend onderzoek nodig is. Het eindproduct van fase 1 is een onderzoeksplan. Fase 2 bestaat dan uit de feitelijke uitvoering van het onderzoeksplan.

Het RIVM zal bij het onderzoek ook andere organisaties en onderzoekers met relevante kennis betrekken om het onderzoek zorgvuldig uit te voeren. Het onderzoek wordt gecoördineerd door het RIVM en ontworpen en uitgevoerd door een consortium van onderzoeksinstituten en (zelfstandig) experts. De verantwoordelijkheid bij het inrichten van het consortium ligt bij het RIVM. Communicatie door het consortium over het onderzoek wordt gecoördineerd door en afgestemd met het RIVM. De werkwijze van het consortium en de afspraken binnen het consortium worden beschreven in een consortium agreement.

Het onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van de Stuurgroep Chroom-6 van de NS. Het onderzoek wordt begeleid door een Onafhankelijke Commissie bestaande uit vertegenwoordigers van zowel werkgevers- als werknemerszijde, een onafhankelijk voorzitter en een onafhankelijk (wetenschappelijk) expert. Het RIVM is als toehoorder aanwezig bij de bijeenkomsten van de commissie. De NS verzorgt het secretariaat van de Onafhankelijke Commissie. De resultaten van het onderzoek zullen openbaar toegankelijk zijn en worden gecommuniceerd in afstemming met de Onafhankelijke Commissie en de NS.

In fase 2 wordt het onderzoek getoetst door een inhoudelijke klankbordgroep. De klankbordgroep brengt advies uit aan het consortium over kwaliteit en relevantie van onderzoeksplannen, presentatie van (tussentijdse) resultaten en conclusies op basis van de resultaten.

1.2 Onderzoeksvragen

De Onafhankelijke Commissie heeft geadviseerd dat het onderzoek vier vragen moet adresseren:

- 1. Wat was de blootstelling?*
- 2. Wat zijn de hieraan verbonden gezondheidsrisico's?*
- 3. Vragen m.b.t. (omgaan met) voorschriften, manier van werken en verantwoordelijkheid*
- 4. Welke gezondheidsklachten en aandoeningen/ziekten zijn gerapporteerd door (ex)medewerkers en is er een relatie te leggen met het werk bij de NS?*

Deze vragen zijn gespecificeerd in een groter aantal onderzoeksvragen. De volledige lijst met onderzoeksvragen is als apart document beschikbaar op de website van het RIVM

(www.rivm.nl/Onderwerpen/C/Chroom_6_en_CARC en de NS (www....)).

Deze lijst bevat de onderzoeksvragen die volgens de Stuurgroep Chroom-6 NS relevant lijken voor het onderzoek naar het verleden bij NS. De stuurgroep heeft daarbij ook gekeken naar de vragen die leidend waren bij de onderzoeken bij Defensie en bij tROM Tilburg. De lijst is voorgelegd aan de Ondernemingsraad van NS. De Ondernemingsraad heeft daarop een aantal (procesmatige) vragen gesteld die als bijlage zijn bijgevoegd. De lijst met vragen en de reactie van de Ondernemingsraad zijn besproken in de Onafhankelijke Commissie Chroom-6. Na verwerking van de opmerkingen van de commissie door het RIVM heeft de Stuurgroep Chroom-6 NS de lijst onderzoeksvragen vastgesteld. De lijst kan in de Onafhankelijke Commissie besproken worden, bijvoorbeeld in reactie op ontvangen vragen, en kan daardoor aan wijzigingen onderhevig zijn.

Het accorderen van onderzoeksvragen door de Onafhankelijke Commissie is een belangrijke stap in het onderzoek omdat onderzoeksvragen de basis vormen voor de onderzoeksplannen en het onderzoek.

1.3 Uitvoering van het onderzoek

Het onderzoeksconsortium is ingericht op basis van de lijst van opgestelde onderzoeksvragen. De onderzoeksinstituten in het consortium hebben de relevante en aantoonbare expertise (o.a. door hun bijdrage aan de onderzoeken naar chroom-6 bij Defensie en tROM) die nodig is voor het onderzoeken en beantwoorden van de vastgestelde onderzoeksvragen.

De consortiumpartijen zijn:

- RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu)*
- Universiteit Utrecht*

Daarnaast wordt een deel van het werk door een aantal zelfstandigen of externen uitgevoerd:

- Drs. T. Timmermans (SMARTm/v)
- Prof. G. v. d. Laan (Universiteit Milaan)
- Drs. K. Witters (Witters Veiligheid)
- Mr. R. ten Hoopen (Maastricht University)
- Mr. J-H Kwantes (TNO)
- Drs. A.J Van der Meer (PreventPartner)
- Dr. ir. R. Houba (NKAL)
- Ing. V.A.C. Derksen-Zaat (NKAL)

Het CAOP (Centrum voor Arbeidsverhoudingen Overheidspersoneel) maakt geen deel uit van het consortium maar zorgt ervoor dat de documenten van de NS geanonimiseerd beschikbaar worden gesteld aan de onderzoekers.

Op basis van de lijst van onderzoeksvragen is een aantal zogenaamde werkpakketten (WP; zie Bijlage I) ingericht voor het onderzoeken van bij elkaar horende onderzoeksvragen. Het onderzoek zal bestaan uit onderstaande werkpakketten:

- WP1 (RIVM), coördinatie;
- WP2 (RIVM), communicatie: zorgen voor een begrijpelijke taakomschrijving van het onderzoek en de betrokken partijen, transparantie over de werkwijze binnen het onderzoek en de communicatie;
- WP4 (IRAS), blootstelling chroom-6 (incl. samenstelling verf en producten): het in kaart brengen van de blootstelling aan chroom-6 van (ex-)medewerkers van de NS;
- WP 5.2 (RIVM), het vóórkomen van sterfte, ziekten, aandoeningen en gezondheidsklachten onder (ex-)medewerkers van NS: het onderzoeken welke gezondheidsklachten en aandoeningen/ziekten er worden gerapporteerd door (ex-)medewerkers en of er een relatie is te leggen met het werk bij de NS;
- WP6 (RIVM), gezondheidsrisico's: onderzoeken of blootstelling aan chroom-6 tijdens werkzaamheden op NS-locaties geleid kan hebben tot het ontstaan van gezondheidsproblemen;
- WP8.2 (RIVM), normen, regelgeving en arbeidsomstandigheden: het onderzoeken van de praktijk van de toepassing en handhaving van wet- en regelgeving voor het gebruik van chroom-6 op NS-locaties.

Het RIVM onderzoekt voor het ministerie van Defensie het werken met chroom-6 bij Defensie. Dat onderzoek is in 2014 gestart. Bij het NS-onderzoek wordt gebruik gemaakt van de daarbij opgebouwde organisatie en kennis op dit thema. De nummering van de werkpakketten is gelijk aan de nummering van de werkpakketten bij het onderzoek voor Defensie. Daar vormen alle werkpakketten een samenhangend geheel. Resultaten van een aantal werkpakketten uit het Defensie-onderzoek zijn ook voor de NS noodzakelijk of relevant voor de beantwoording van de hoofdvragen, maar hoeven niet opnieuw te worden uitgevoerd en kunnen worden overgenomen uit het Defensie-onderzoek. Voor het onderzoek verleden betreft dit in elk geval WP5.1, WP8.1 en een deel van WP3 (algemene vragen chroom-6). In bredere zin zijn ook WP7.1, WP7.2 en

WP9 relevant of informatief voor het programma Chroom-6 van de NS. De doelstellingen van deze werkpakketten zijn samengevat in Bijlage II. Van een aantal van deze werkpakketten zijn inmiddels de resultaten gepubliceerd.

Per WP is er een WP leider die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het onderzoek binnen het WP. De onderzoeksvragen worden door het consortium uitgewerkt in verschillende onderzoeksplannen per deelonderzoek. De WP leiders zorgen voor afstemming met de andere WPs en de voor hun WP relevante partijen.

Voor WP6 (gezondheidseffecten) worden in fase 1 nog geen activiteiten voorzien. Wel is er een beperkt aantal uren begroot voor overleg tussen de onderzoekers van WP6 en WP4 (blootstelling) over de voortgang en verwachte resultaten van WP4, die WP6 nodig heeft in de risicobeoordeling in fase 2.

2. Doel van WP8.2

Het doel van dit deel van het onderzoek (WP8) is in kaart brengen welke wettelijke en juridische kaders van toepassing waren voor de NS en hoe feitelijk is gewerkt. In het bijzonder gaat het om de beantwoording van de onderzoeksvragen voor WP8.2.

3. Onderzoeksvragen van WP8.2

WP8.2 is gericht op het beantwoorden van vragen m.b.t. (het omgaan met) voorschriften en de manier van werken. De lijst met onderzoeksvragen is als apart document beschikbaar.

4. Methode

Uitgangspunten

De opzet is ongeveer gelijk aan het Cr6-WP8-POMS-traject voor Defensie². Anders in deze opzet is dat eerst documenten worden gescreend (fase 1 van het onderzoek) op basis waarvan vervolgens een projectvoorstel wordt geschreven.

Uitvoering fase 1

Fase 1: Onderdeel van het ontwerp projectvoorstel is een screening van de beschikbare documentatie en een begripsanalyse van de onderzoeksvragen.

- Screening documenten: de beschikbare documenten worden volgens een bestaand protocol doorgenomen en op kenmerken beschreven. Hieruit moet een (al dan niet compleet) beeld ontstaan over de werksituatie van NS Cr6. Deze analyse zal tot aanvullende vragen leiden. Dit kunnen vragen zijn op het gebied van inhoud en vragen op gebied van andere dan de beschikbaar gestelde documenten. Het resultaat is een databestand waarin per document naast een aantal

² <http://www.rivm.nl/dsresource?objectid=a1c8e6c5-5a50-4f80-ad8d-03039e77844d&type=org&disposition=inline>

standaardkenmerken (bijvoorbeeld: titel, afzender, ontvanger, datum et cetera) is opgenomen of en zo ja voor welke vragen en met welke inhoud het document relevant is. (voor een voorbeeld van een invoerformat zie Bijlage IV)

- De informatie uit dit bestand wordt in een eerste rapportage ('eerste beantwoording onderzoeksvragen') verwerkt. Dit verslag schetst welke de bekende en welke de witte gebieden zijn (beschikbare en ontbrekende kennis). Dit is leidend voor de informatie waarnaar in de tweede fase gezocht zal worden (gesprekken, aanvullende documenten).
- Begripsanalyse onderzoeksvragen: dit betreft een nadere specificering van de bedoeling van de onderzoeksvragen ('wat wil men precies weten'). Hiertoe zullen in een of meerdere sessies binnen het projectteam de vragen één voor één worden doorgenomen en op hun doel worden besproken. Hiertoe wordt per vraag een beoordelingskader beschreven vergelijkbaar met de werkwijze bij de POMS-vragen (voor een voorbeeld zie Bijlage V). Alhoewel dit onderdeel overeenkomsten lijkt te hebben met de uitwerking voor tROM is het goed om te bedenken dat de begripsanalyse vraag-specifiek is. Neem bijvoorbeeld het juridisch kader dat voor de NedTrain onderzoekspopulatie geheel anders zal zijn dan voor de tROM onderzoekspopulatie.
- Opstellen van een organogram: wie is wie. Ter bepaling van te voeren gesprekken (met welke functies) in fase 2 van het onderzoek. Aandachtspunt hierbij is dat de organisatie in de loop van de tijd is veranderd. Vandaar dat dit punt apart is opgenomen.
- Opstellen van een onderzoeksplan: Fase 2 die voor het grootste deel zal bestaan uit aanvullende documentanalyse en interviews (één-op-één gesprekken)/groepsgesprekken. Voor de respons wordt rekening gehouden met 50% uitval van degenen die zich daadwerkelijk hebben opgegeven. Hiervoor worden ook de verslagen van de eerste groepsgesprekken geraadpleegd.

5. Producten en tijdsplanning

Fase 1 duurt ongeveer 7 maanden. Figuur 1 op p. 8 geeft een tijdspad met als voorbeeld een aanvang van het onderzoek in november 2017. In dit voorbeeld is de oplevering van het projectplan, inclusief rapportage 'eerste beantwoording', voorzien in mei 2017. Dit voorbeeld is bedoeld om een indruk te geven van de doorlooptijd van de verschillende onderdelen van WP8.2.

Vóór de start van de documentanalyse wordt per vraag een beoordelingskader (grondslag, zie bijlage V) bepaald. In deze periode wordt ook een organogram opgesteld (dat in de loop van de tijd wordt bijgesteld). Dan volgt de 'documentanalyse'. Ervaring leert dat voor de analyse en verwerking van een gemiddeld document 30 minuten nodig is. Voor 1300 documenten zijn dit 650 uren. Met een gemiddelde beschikbaarheid van 60 uren onderzoeker per maand en 4 onderzoekers Documentanalyse bedraagt de doorlooptijd van de feitelijke documentanalyse ongeveer 12 weken, exclusief overleg (bij een start in november: december tot en met maart). Aan een eerste rapportage wordt dan in de maand april gewerkt. In mei wordt deze voor de eerste

keer aan de Klankbordgroep voorgelegd en afgestemd met de andere WP's, waarna in de rest van de maand mei het projectvoorstel definitief wordt gemaakt.

De verslaglegging gebeurt in de vorm van een in het Nederlands gesteld projectvoorstel inclusief bijlage ('eerste beantwoording').

6. Voorbereidende activiteiten

N.v.t.

7. Interactie met andere WP's

Er zal afstemming plaatsvinden met de andere WPs. De NS voorziet in een aanspreekpunt voor de projectleider WP8.2 voor organisatorische en inhoudelijke vragen bij de uitvoering van de opdracht.

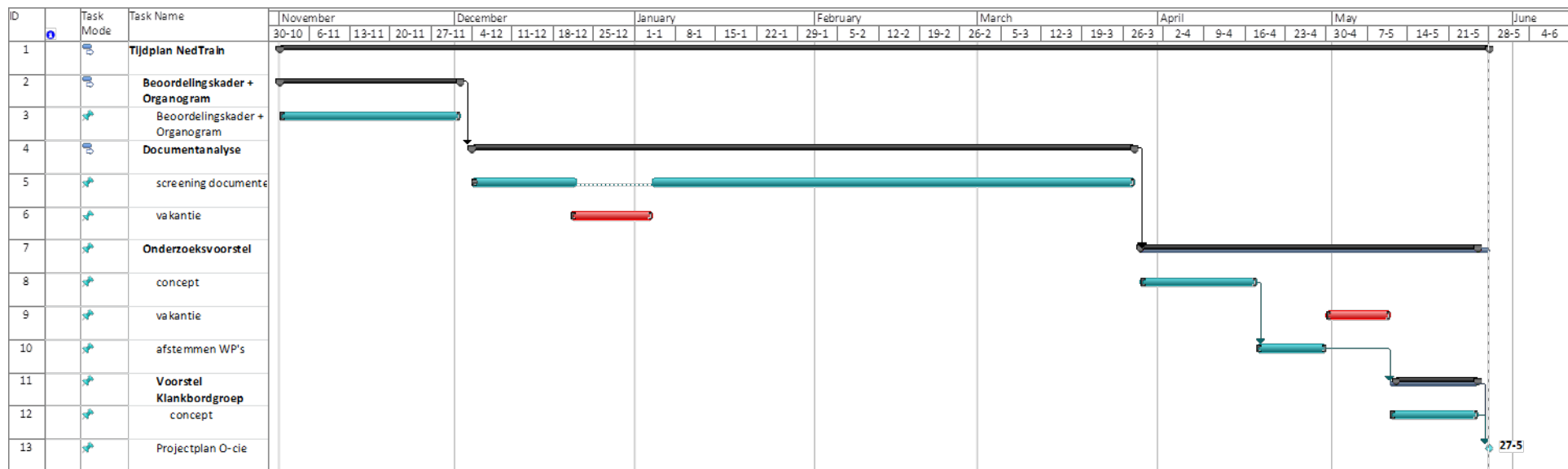
8. Beschrijving onderzoeksteam WP8.2

Het projectteam zal bestaan uit onderzoekers van het RIVM, de Universiteit Maastricht en deskundigen op het gebied van bestuur en arbeidshygiëne (zelfstandigen). Het projectteam staat onder leiding van een projectleider van het RIVM. Het RIVM draagt de verantwoordelijkheid voor de gehele uitvoering van het project (opzet van het onderzoek, de uitvoering van de gegevensverzameling, de data-analyse en de rapportage over de resultaten).

Naam	Functie	Achtergrond	Instituut
Dr. R. van Poll	Projectleider RIVM	Gezondheidswetenschapper	RIVM
Drs. T. Timmermans	Onderz. bestuurskunde	Socioloog/Methodoloog	SMARTm/v
Prof. G. v. d. Laan	Onderz. gezondheid	Arbeidsgeneeskundige	Uni. Milan
Drs. K. Witters	Onderz. arbeidshygiëne	Arbeidshygiëniste	Wittersveiligheid
Mr. R. ten Hope	Adviseur juridisch	Gezondheidsrecht	UM
Mr. J-H Kwantes	Adviseur arbo	Arbeidsomstandighedenwet- en regelgevingrecht	TNO
Dr. S. Schulpen	Onderzoeker Medische Milieukunde	Milieugezondheidskundige	RIVM
Dr. Ir. J. van Engelen	Plv projectleider, adviseur stoffen	Toxicoloog	RIVM

Figuur 1. Tijdsplanning met als voorbeeld een aanvang in november 2017

9. Begroting WP8.2

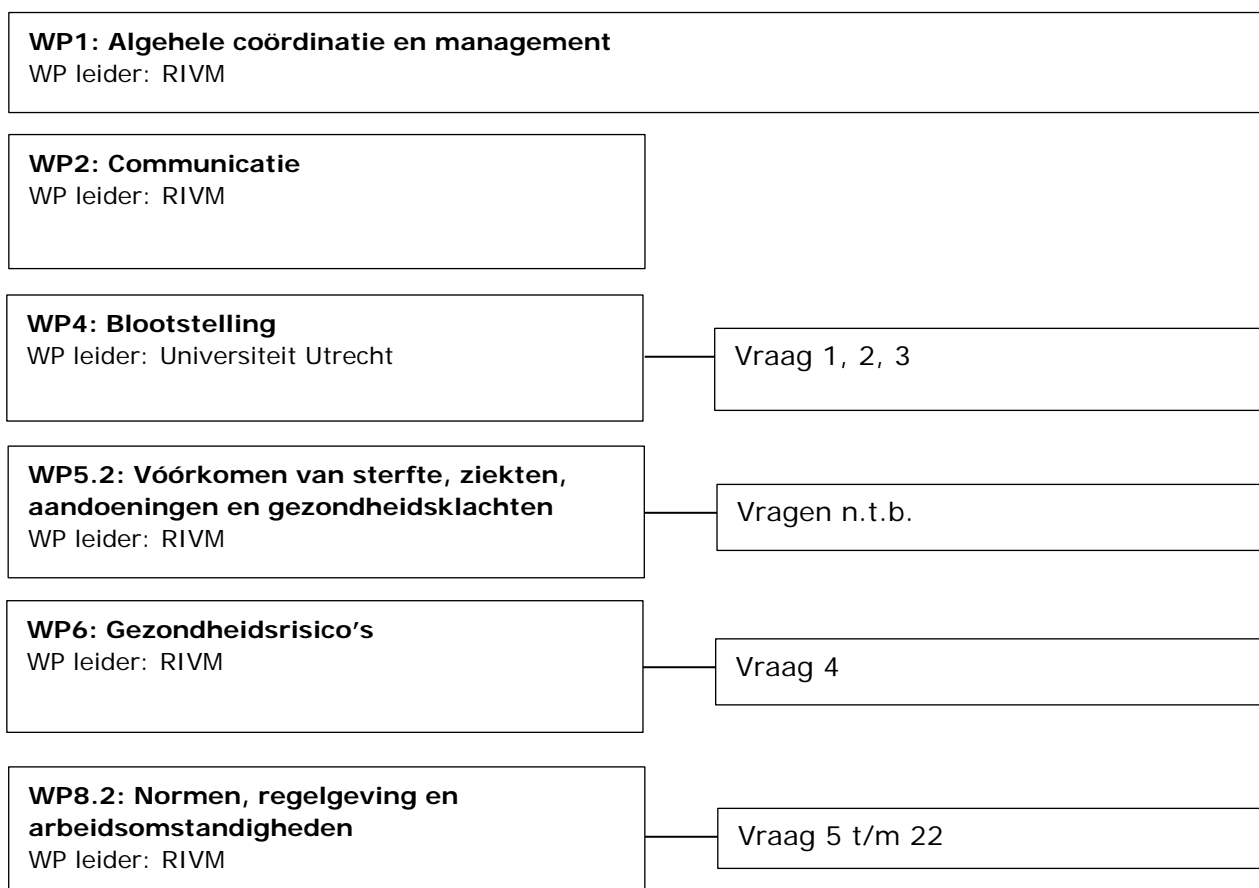
In onderstaande tabel zijn de totale geraamde kosten vermeld (exclusief BTW). De totale verwachte kosten zijn €159.200 (excl. BTW; uren: €45.900, uitbesteding: €113.300 (936 uren externe inhuur á 121 euro/uur). Facturering zal plaatsvinden op basis van werkelijk gemaakte uren.

Onderdeel	Kosten (€) (ex BTW)
I: Beoordelingskader/organogram	€ 10.800
II: Screening documenten (n=1300), opstellen invoerprogramma en databeheer	€ 85.800
III: Opstellen onderzoeksvoorstel en eerste rapportage	€ 43.800
IV: Overleg	€ 18.800
<i>Totaal</i>	<i>€159.200</i>
<i>Capaciteitskosten</i>	<i>€45.900</i>
<i>Uitbesteding</i>	<i>€113.300</i>

BIJLAGE I: Beschrijving consortium en werkpakketten

Het onderzoek zal worden verdeeld over verschillende werkpakketten (WP). Per WP is er een WP-leider, die verantwoordelijk is voor uitvoer van het onderzoek binnen het WP. In de onderstaande figuur verwijzen de vraagnummers naar de vraagnummers in de lijst met vastgestelde onderzoeksvragen door de Onafhankelijke Commissie (t.z.t. te vinden op www.rivm.nl/).

- WP1 (RIVM), coördinatie;
- WP2 (RIVM), communicatie: zorgen voor een begrijpelijke taakomschrijving van het onderzoek en de betrokken partijen, transparantie over de werkwijze binnen het onderzoek en de communicatie;
- WP4 (IRAS), blootstelling chroom-6 (incl. samenstelling verf en producten): het in kaart brengen van de blootstelling aan chroom-6 van (ex-)medewerkers van de NS;
- WP 5.2 (RIVM), het voorkomen van sterfte, ziekten, aandoeningen en gezondheidsklachten onder (ex-)medewerkers van NS: het onderzoeken welke gezondheidsklachten en aandoeningen/ziekten er worden gerapporteerd door (ex-)medewerkers en of er een relatie is te leggen met het werk bij de NS;
- WP6 (RIVM), gezondheidsrisico's: onderzoeken of blootstelling aan chroom-6 tijdens werkzaamheden op NS-locaties geleid kan hebben tot het ontstaan van gezondheidsproblemen;
- WP8.2 (RIVM), normen, regelgeving en arbeidsomstandigheden: het onderzoeken van de praktijk van de toepassing en handhaving van wet- en regelgeving voor het gebruik van chroom-6 op NS-locaties.

BIJLAGE II: Werkpakketten uit het onderzoek voor Defensie

Hieronder worden de werkpakketten weergegeven uit het 'Gezondheidsonderzoek gebruik gevaarlijke stoffen bij Defensie: POMS-locaties, chroom-6 en CARC' die niet worden uitgevoerd in het 'Onderzoek verleden chroom-6 NS'. Voor een volledig overzicht van alle werkpakketten en verwijzingen naar de onderzoeksplannen zie http://www.rivm.nl/Onderwerpen/C/Chroom_6_en_CARC/Gezondheidsonderzoek_gebruik_gevaarlijke_stoffen_bij_Defensie/Stap_4_Onderzoeken_en_beantwoord_en_van_de_onderzoeksvragen.

- *WP3. Algemene vragen chroom-6 en CARC en samenstelling gebruikte producten Defensie: Beantwoording van de algemene vragen over chroom-6 en CARC. Daarnaast ook beantwoording van vragen over het gebruik en de samenstelling van chroomhoudende verf en CARC bij Defensie.*
- *WP5.1. Brononderzoek naar de schadelijke gezondheidseffecten van chroom-6: Het in kaart brengen van welke aandoeningen en symptomen door belanghebbenden worden gerapporteerd. Daarbij wordt ook gekeken naar welke effecten op de gezondheid kunnen zijn gerelateerd aan blootstelling aan chroom-6, op basis van kennis uit de wetenschappelijke literatuur.*
- *WP7.1. Algemene vragen medische testen/onderzoek: Antwoord geven op de vraag of blootstelling aan chroom-6 kan worden aangetoond in het lichaam. Ook wordt antwoord gegeven op de vraag of een bepaald gezondheidsprobleem het gevolg is van blootstelling aan chroom-6 en hoe dit is aan te tonen.*
- *WP7.2. Medische zorg voor het eigen personeel: Toetsing of in de medische zorg voor ex-medewerkers van POMS-locaties voldoende rekening is gehouden met de risico's van het werken met gevaarlijke stoffen.*
- *WP8.1. Algemene vragen normen/recht op bescherming: Het maken van een tijdslijn van het in de wetenschap bekend worden van gezondheidsschade door chroom-6. Het doel is te kijken hoe dit zich heeft vertaald in normen, gezondheidskundige adviezen, beschermingsmaatregelen en het monitoren van (ex-)medewerkers.*
- *WP9. Juridisch (algemeen)/aansprakelijkheid: De juridische informatie wordt aangereikt die derden nodig hebben om tot een oordeel te komen over de aansprakelijkheid. Dit deelonderzoek doet zelf geen uitspraak over de eventuele aansprakelijkheid van Defensie. Het resultaat zal geen individuele antwoorden bevatten, maar geeft een beschrijving van de juridische situatie.*

BIJLAGE III: Overzicht producten in fase 1 van het onderzoek

WP2

- *Bijgewerkt dossier chroom-6 op www.rivm.nl, inclusief tijdslijn (voor een voorbeeld zie www.rivm.nl/Onderwerpen/C/Chroom_6_en_CARC/Gezondheidsonderzoek_gebruik_gevaarlijke_stoffen_bij_Defensie/Resultaten/Voortgang_en_planning)*
- *Loket voor inhoudelijke vragen van professionals*
- *Plan van aanpak voor communicatie in fase 2*

WP4

- *Definitief onderzoeksplan voor fase 1b voor het werkpakket "Blootstelling"*

WP5.2

- *N.t.b.*

WP8.2

- *in het Nederlands gesteld projectvoorstel voor fase 2 inclusief bijlage (eerste beantwoording van de onderzoeksvragen op basis van documentanalyse)*

BIJLAGE IV: Voorbeeld invoerschema ten behoeve van beantwoording van de onderzoeksvragen

Invoerschema aan de hand waarvan documenten worden geanalyseerd (uit tROM project).

CAOPnr	Datum	Naam	Bron
Afzender	Ontvanger	Locatie	Comp
Inhoud			
Buiten afbakening	Reden buiten afbakening	Van belang voor Wp	Van belang vo
V27	V28	V35	
V37	V39	V40	
V44			
Vervolg vragen	Respondent	Beoordelaar	Gerelat
Opmerking			

BIJLAGE V: Voorbeeld beoordelingskader

<p>Voorbeeld beoordelingskader voor vraag 21 A uit chroom-6 defensieonderzoek (WP8.2). Per vraag wordt een beoordelingskader opgesteld.</p>
<p>21a. Sinds wanneer is er bij (de verschillende lagen (stafdienst ministerie/defensie organisatie, stafdienst POMS, uitvoerenden POMS) bij) Defensie bekend dat chroom-6 en/of CARC schadelijk is voor de gezondheid? Hoe werd dat bekend gemaakt binnen Defensie of hoe werden (ex-)medewerkers van Defensie hierover geïnformeerd?</p>
<p><i>Bij de documentanalyse is nagegaan of expliciet melding werd gemaakt van gezondheidsrisico's bij de uitvoering van de bedrijfsprocessen waarbij chroom6-verbindingen en/of CARC werden gebruikt of konden vrijkomen. Dit is de meest objectieve aanwijzing voor de bekendheid. De datum van het document is daarbij gebruikt als tijdstip waarop dat risico bij Defensie / POMS sites bekend was, tenzij in het document zelf een andere en vroegere periode is vermeld. Deze databron is verder aangevuld met de resultaten uit de interviews en het vragenlijstonderzoek. Wat de bekendheid van de risico's betreft binnen de verschillende lagen bij Defensie is in eerste instantie uitgegaan van de afzender en de geadresseerden van de documenten aangevuld met informatie over de werkprocessen over het omgaan van gevaarlijke stoffen en/of werkprocessen.</i></p> <p><i>Het aspect 'informereren' in de vraagstelling heeft betrekking op feitelijk gedrag. De documentanalyse heeft een minder uitgebreide rol bij dit onderdeel vervuld dan bij de bekendheid met de gezondheidsrisico's. Feitelijk gedrag laat zich immers beter vaststellen aan de hand van de interviews en het vragenlijstonderzoek.</i></p>